

Zijn mannen stoerder dan vrouwen?

Een onderzoek naar risicogedrag bij mannen en vrouwen

Eline Jansen

591045

Bachelorscriptie

Communicatie- en Informatiewetenschappen

Bedrijfscommunicatie en Digitale Media

Tilburg School of Humanities

Tilburg University

Begeleider: Dr. P. van der Wijst

Tweede lezer: Dr. C.H. van Wijk

Februari 2014

Samenvatting

In dit onderzoek is gekeken naar een mogelijk verschil in risicogedrag bij mannen en vrouwen. Er is gebruik gemaakt van de Domain Specific Risk Taking Scale, een zelfreflectieschaal waarbij de respondenten (n = 111) stellingen over situaties en gedragingen in vijf risicodomeinen beoordeelden (financieel, sociaal, ethiek, veiligheid/gezondheid en recreatie) voor zowel risicoattitude als risicoperceptie. De vragenlijst bestond uit twee identieke sets van dertig stellingen. De eerste set stellingen beoordeelde de respondent met de vraag hoe waarschijnlijk het was dat hij of zij de beschreven activiteit of gedraging zou vertonen. De tweede set stellingen beoordeelde de respondent met de vraag hoe risicovol hij of zij de beschreven activiteit of gedraging vond. Mannen bleken meer geneigd te zijn om risico te nemen dan vrouwen (hun risicoattitude was hoger) en vrouwen bleken situaties risicovoller te ervaren dan mannen (hun risicoperceptie was hoger). De verwachting dat mannen meer risico nemen dan vrouwen werd ook bevestigd door het uitgevoerde experiment, de Balloon Analogue Risk Task (n = 60) waarbij de respondenten virtueel ballonnen moesten oppompen en voor elke keer dat ze een ballon oppompte zonder dat deze vervolgens explodeerde punten verdienden. Mannen lieten de ballonnen significant vaker exploderen van vrouwen. Hoewel er aangetoond is dat mannen daadwerkelijk meer risico namen dan vrouwen, slaagde de onderzoeker er niet in om het risicogedrag vervolgens te verklaren.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	5
3. Methode	10
3.1 Respondenten.....	10
3.2 Materiaal	10
3.2.1 Risicoattitude een risicoperceptie	10
3.2.2 Risicotaak	12
3.3 Procedure	13
3.4 Analyses.....	15
4. Resultaten.....	16
4.1 Zelfreflectieschaal.....	16
4.1.1 Risicoattitude	17
4.1.2 Risicoperceptie	19
4.2 Risicotaak.....	20
4.2.1 Explosies en punten	20
4.2.2 Risicogedrag verklaard	21
5. Conclusie.....	23
6. Discussie	24
Referenties	27
Bijlagen.....	29
I Vragenlijst Engels.....	29
II Vragenlijst Nederlands.....	37
III Screenshots experiment	45

1. Inleiding

De schrijver John Gray gaf zijn boek niet voor niets de titel ‘Mannen komen van Mars, vrouwen van Venus,’ omdat mannen en vrouwen volgens hem zo veel van elkaar verschillen dat het soms lijkt alsof ze van verschillende planeten afkomstig zijn. Mannen en vrouwen verschillen ten eerste op de secundaire geslachtskenmerken. Clichématig gesteld zijn het vervolgens de mannen die gaan voetballen, stoer zijn en in het onderhoud voor hun vrouw voorzien, terwijl de vrouwen met poppen spelen, zorg dragen voor anderen en kinderen baren.

Hoewel mannen en vrouwen qua uiterlijk en gedrag van elkaar verschillen, is risico een aspect van het menselijk leven dat bij zowel mannen als vrouwen in alle levensfasen terugkomt. Risico kan gedefinieerd worden als ‘gevaar van schade of verlies.’ Risico gaat hand in hand met alle keuzes die een individu maakt: van de eerste onzekere voetstapjes die een baby ten val kunnen brengen tot een investering van duizenden euro’s die compleet verloren kan gaan.

Gedragswetenschappers leggen zich toe op de studie van het gedrag van mensen en proberen onder andere de vraag of de geslachten van elkaar verschillen qua gedrag te beantwoorden. In dit onderzoek wordt deze vraag gespecificeerd voor risico: in hoeverre verschillen mannen en vrouwen van elkaar als het om het nemen van risico gaat? En verschillen mannen en vrouwen dan van elkaar op de bereidheid om risico te nemen of hoe risicovol ze een situatie of gedrag beoordelen? En kan er op basis van de bestaande theorieën of ontwikkelingen in de samenleving een verklaring gegeven worden voor deze verschillen?

2. Theoretisch kader

In het dagelijks leven moeten er voortdurend beslissingen genomen worden. Elke keuze die gemaakt wordt, gaat gepaard met een bepaald risico. Wellicht dat u vanmorgen met de auto naar uw bestemming bent gereden. Heeft u toen zonder nadenken de veiligheidsgordel omgedaan? Of rijdt u altijd in de auto zonder veiligheidsgordel, omdat u vindt dat u een ervaren bestuurder bent en er waarschijnlijk toch niets gebeurt? En zou u tien procent van uw loon willen investeren in een nieuwe onderneming? Hoe groot acht u de kans dat deze onderneming een kans van slagen heeft? En als u vandaag voor de keuze komt te staan om een bungeejump te maken, zou u dat dan doen? Hoe groot schat u de kans in dat het misgaat?

Het voorbeeld over de investering is van een heel andere aard dan het voorbeeld over bungeejumpen. Volgens Figner en Weber (2011) zijn de risico's die het gevolg zijn van beslissingen die we in ons leven nemen, in te delen in meerdere domeinen (Weber, Blais & Betz, 2002). De wil om beslissingen te nemen met een verhoogd risico hoeft niet voor alle domeinen gelijk te zijn. Op basis van determinanten van risicogedrag hebben Weber, Blais en Betz (2002) risico ingedeeld in zes domeinen. In een verbeterde versie van hun eigen onderzoek werden de domeinen tot een aantal van vijf teruggebracht: ethiek, financieel, gezondheid/veiligheid, sociaal leven en recreatie (Blais & Weber, 2006). Bovendien splitsten Weber, Blais en Betz (2002) risicogedrag op in risicoattitude en risicoperceptie. Een voordeel om risico op deze manier te benaderen is dat op deze manier niet alleen het mogelijke risicogedrag wordt vastgesteld door middel van risicoattitude, maar ook de motivatie voor het risicogedrag door middel van risicoperceptie. Beslissingen die meer risico met zich meebrengen hebben vaak hogere opbrengsten. Risicoattitude is het gewicht dat een individu toekent aan de afweging tussen risico en opbrengsten. Met andere woorden: risicoattitude staat voor hoeveel risico een individu bereid is te nemen gezien de verwachte opbrengst. Risicoperceptie staat voor hoe risicovol een individu de beschreven activiteit of het beschreven gedrag vindt. Een hogere risicoperceptie zal een optie minder aantrekkelijk maken en zal tot een lagere risicoattitude leiden voor hetzelfde domein.

Beslissingen zijn niet alleen afhankelijk van verschillende domeinen, maar ook van het deliberatieve of affectieve systeem in onze hersenen (Figner, Mackinlay, Wilkening, & Weber, 2009). Het deliberatieve systeem is het systeem waarmee we denken als er bewuste,

weloverwogen beslissingen genomen worden. Deze beslissingen worden traag genomen, omdat het deliberatieve systeem werkt op het niveau van het bewuste. Het al dan niet investeren in een nieuwe onderneming is een voorbeeld van een beslissing die genomen wordt met het deliberatieve systeem. Het affectieve systeem daarentegen werkt gevoelsmatig en snel, zonder dat er sprake van bewustzijn is (Tiemeijer, Thomas & Prast, 2009). De beslissing om wel of niet een bungeejump te wagen is een typische beslissing die gemaakt wordt met het affectieve systeem. Eerder onderzoek naar beslissingen die door het affectieve of deliberatieve systeem gemaakt worden, toonde aan dat er meer risico genomen werd als er een beroep werd gedaan op het affectieve systeem.

Al met al kan geconcludeerd worden dat het nemen van risico niet als een eenduidig fenomeen benaderd kan worden, maar dat het een combinatie is van verschillende processen (Figner & Weber, 2011).

Geslacht en risico

Er is al eerder onderzoek gedaan naar de verschillen tussen mannen en vrouwen als het gaat om het nemen van risico. Een meta-analyse van 150 onderzoeken toonde aan dat in het merendeel van de taken mannen meer risico namen dan vrouwen (Byrnes, Miller & Schafer, 1999). Hoewel de resultaten voor zich spreken, blijft de vraag bestaan waarom deze verschillen bestaan. Een verklaring voor deze resultaten is nog niet gevonden, omdat in eerder onderzoek naar de relatie tussen risicogedrag en geslachtsverschillen de biologische en sociale kant van de geslachten niet werden onderscheiden. Verschillen tussen mannen en vrouwen werden geanalyseerd op basis van het biologische geslacht van respondenten. Doyle, Paludi, Shields en Eysell (zoals geciteerd in Meier-Pesti & Penz, 2008) gebruikten het woord 'geslacht' voor biologische sekse en verschillen in hun onderzoeken leidden tot conclusies over verschillen tussen mannen en vrouwen. Andere onderzoekers daarentegen maakten wel een duidelijk verschil tussen biologische sekse of geslacht en genderidentiteit. Biologische sekse of geslacht verwijst naar de aangeboren fysieke kenmerken die mannen en vrouwen van elkaar onderscheiden, zowel bij mensen als bij dieren (Meier-Pesti & Penz, 2008). Genderidentiteit is een sociale constructie en weerspiegelt de mannelijkheid en vrouwelijkheid van een cultuur.

Verschillen in risicogedrag tussen mannen en vrouwen zouden dus ten eerste verklaard kunnen worden door de biologie en ten tweede door de sociale constructie van het geslacht

(geslachtssocialisatie). Theorieën die verschillen verklaren op basis van de biologie gaan ervan uit dat hormonen en genen de onderliggende basis vormen voor verschillen tussen mannen en vrouwen als het gaat om risicogedrag. Mannen hebben van nature een lager niveau van opwinding dan vrouwen. De gevolgen van risicovolle beslissingen zijn zoals eerder genoemd onzeker en als mannen dit onzekere gevoel opzoeken wordt hun lagere niveau van opwinding weer in evenwicht gebracht. Daarnaast gaan gedragsgenetici en de evolutionaire psychologie ervan uit dat individuele verschillen ontstaan door onderliggende genetische verschillen. Mannen en vrouwen hebben een uiteindelijk doel om absolute fitheid te bereiken en streven er naar om hun aantal nakomelingen en verwanten te maximaliseren (Hamilton, 1964). Volgens de inclusieve fitheid theorie van Hamilton (1964) zoeken vrouwen partners die haar en haar kinderen van middelen kunnen voorzien die een betrouwbaar levensonderhoud garanderen. Mannen met een hoge sociale status hebben beschikking over deze middelen en hebben de voorkeur van vrouwen als partners. Mannen met een lagere sociale status beschikken over minder middelen en zijn daardoor voor vrouwen minder interessant. Om toch een aantrekkelijke partner te zijn, moeten deze mannen meer risico nemen om hun financiële middelen te vergroten (Hamilton, 1964).

Theorieën die verschillen in risicogedrag tussen mannen en vrouwen verklaren op basis van sociale redenen noemen geslachtssocialisatie als de onderliggende oorzaak. Geslachtssocialisatie houdt in dat mannelijke en vrouwelijke individuen leren welk gedrag, attitudes en overtuigingen sociaal geaccepteerd worden voor hun geslacht. Mannen en vrouwen gedragen zich vervolgens naar de zogeheten geslachtsnormen. Geslachtsnormen zijn normatieve richtlijnen van geslachtsrollen. Volgens eeuwenoude tradities worden mannen en vrouwen geacht verschillende rollen aan te nemen, hetgeen de vorming van stereotypen tot gevolg heeft. In Westerse culturen wordt het nemen van risico als eigenschap toegekend aan het stereotype man. De vrouwelijke geslachtsrol is gesocialiseerd in gemeenschappelijke waarden met de zorg voor anderen, onbaatzuchtigheid en een verlangen om een te zijn met anderen. De mannelijke geslachtsrol wordt gekenmerkt door zelfexpansie, zelfbevestiging, competenties en meesterschap (Eagly, 1987). Deze verschillende sets met waarden leiden mannen en vrouwen tot verschillen in hun percepties van individuen, groepen en situaties. Over het algemeen zien vrouwen zichzelf als onderdeel van een interpersoonlijk netwerk waar zij de kerntaak hebben om verantwoordelijk en zorgzaam de relaties te behouden. Mannen houden zich vooral met morele vraagstukken bezig

waarbij zij refereren naar de hiërarchie en het eerlijke (Gilligan zoals geciteerd in Mason & Mudrack, 1996).

Experimenten en risico

Onderzoek naar risicogedrag is volgens Lejuez et al. (2002) voor een groot deel zo niet alleen maar onderzocht door middel van instrumenten die zich baseren op zelfreflectie. Hoewel al deze instrumenten delen van risicogedrag bevragen, is in geen enkel meetinstrument de volledige multidimensionaliteit van risicogedrag verwerkt. Bovendien zorgt het gebruik van uitsluitend zelfreflectie voor beperkingen in het onderzoek naar risicogedrag. Ten eerste kunnen respondenten niet goed in staat zijn om hun eigen gedrag te beoordelen (Ladouceur et al. zoals geciteerd in Lejuez et al., 2002). Daarnaast kan de juistheid van zelfreflectie worden beperkt als de respondent verwacht dat zijn/haar zelfreflectie negatieve gevolgen zou kunnen hebben.

Gezien de tekortkomingen van zelfreflectieschalen, is er een potentieel nut voor het gebruik van experimenten om zo de validiteit van het gemeten risicogedrag te vergroten. Door de jaren heen zijn er verschillende methoden ontwikkeld om risicogedrag te meten die volgens Lejuez et al. (2002) ook tekortschieten op een belangrijk punt: er is weinig tot geen bewijs dat de resultaten van deze experimenten een relatie hebben met situaties die de respondenten in hun dagelijkse leven tegenkomen. Een voorbeeld van zo een experiment is de Gambling Task (Bechara, Damasio, Damasio & Anderson, 1994).

Mijn onderzoek

Hoewel er al eerder onderzoek is gedaan naar het risicogedrag van mannen en vrouwen, blijft de vraag bestaan waardoor de gevonden verschillen ontstaan. Zoals genoemd werd geslacht niet van genderidentiteit onderscheiden in vorige onderzoeken. In dit onderzoek is gevraagd naar het geslacht van de respondent. De huidige onderzoeken naar geslachtssocialisatie bieden niet genoeg basis om hypothesen op te stellen die verschillen in geslacht verklaren als het om risicogedrag gaat. Over geslacht daarentegen bieden de beschreven theorieën een geground fundament om hypothesen op te stellen.

Als eerste is het bekend dat mannen een lager niveau van opwinding hebben dan vrouwen en om dit lagere niveau in balans te brengen zullen mannen meer risico nemen dan vrouwen hetgeen zich uit in een hogere risicoattitude, maar lagere risicoperceptie.

H1: De risicoattitude is hoger voor mannen dan voor vrouwen.

H2: De risicoperceptie is lager voor mannen dan voor vrouwen.

Risico kan onderverdeeld worden in vijf domeinen en de theorie beschrijft genoeg argumenten waardoor gesteld kan worden dat mannen meer risico zullen nemen op het financiële domein, omdat zij een hogere sociale status krijgen wanneer ze over meer financiële middelen beschikken. In dit geval zullen vrouwen in vergelijking tot mannen een hoger risico ervaren op het financiële domein. Hun risicoattitude zal op dit domein dus lager zijn dan die van mannen.

H3: De risicoattitude op het domein financieel is hoger voor mannen dan vrouwen.

H4: De risicoperceptie op het domein financieel is hoger voor vrouwen dan mannen.

Zelfreflectieschalen kunnen tekortschieten in hun voorspellende en verklarende waarde. Om tekortkomingen van een zelfreflectieschaal te ondervangen, is er een experiment aan dit onderzoek toegevoegd. De uitkomsten van dit experiment kunnen de resultaten van de vragenlijst versterken. Daarbij ga ik uit van de volgende hypothese:

H5: Mannen nemen meer risico dan vrouwen.

Het hoofddoel van dit onderzoek is om de verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft risicogedrag aan te tonen aan de hand van een vragenlijst en een experiment. Omdat de vragenlijst een zelfreflectieschaal is en het experiment een daadwerkelijke risicotaak zou theoretisch gezien de vragenlijst de risicotaak moeten kunnen voorspellen. Daarom wordt er na bespreking van de hoofddresultaten, een model opgesteld door middel van een regressievergelijking om het risicogedrag te kunnen voorspellen met geslacht als modererende factor.

H6: Een hogere risicoattitude leidt tot het nemen van meer risico en tot meer negatieve gevolgen.

H7: Een hogere risicoperceptie leidt tot het nemen van minder risico en tot minder negatieve gevolgen.

H8: Mannen hebben in vergelijking met vrouwen een versterkt effect van risicoattitude op risicogedrag.

H9: Vrouwen hebben in vergelijking met mannen een verzwakt effect van risicoperceptie op risicogedrag.

3. Methode

3.1 Respondenten

Het onderzoek bestond uit twee delen: een vragenlijst en een risico-experiment. De vragenlijst is ingevuld door 111 respondenten. Van deze respondenten waren 44 personen man (39.6 %) en 67 personen vrouw (60.4 %). De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 23.18 jaar en varieerde van 20 tot 38 jaar. Aan het experiment hebben 60 personen deelgenomen die eerder de vragenlijst ingevuld hebben. Onder de respondenten waren 30 mannen (50.0 %) en 30 vrouwen (50.0%). De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 23.08 jaar en varieerde van 20 tot 29 jaar. Het wetenschappelijk onderwijs is het opleidingsniveau van alle respondenten, omdat het onderzoek in zijn geheel is afgenomen onder studenten van de Universiteit van Tilburg. Zowel Nederlandse als internationale studenten hebben deelgenomen aan het onderzoek.

3.2 Materiaal

3.2.1 Risicoattitude en risicoperceptie

Voor de vragenlijst is gebruik gemaakt van de Domain Specific Risk Taking schaal, ofwel de DOSPRT scale (Blais & Weber, 2006). De vragenlijst is zowel in het Nederlands als Engels afgenomen. De openingsvragen bestonden uit vragen over geslacht, en leeftijd. De kernvragen van de vragenlijst bestonden uit twee keer 30 stellingen die onder te verdelen zijn in vijf domeinen, te weten veiligheid/gezondheid, sociaal, ethisch, financieel en recreatie (6 stellingen per domein). Een voorbeeld van een stelling per domein is te zien in tabel 1. Alle andere stellingen zijn terug te vinden in bijlagen I en II.

Tabel 1

De vijf domeinen met een stelling zoals deze gebruikt is in de vragenlijst.

Domein	Stelling
Sociaal	Een leuke carrière verkiezen boven een veilige carrière.
Veiligheid/gezondheid	Het hebben van onveilige seks.
Ethiek	Het opvoeren van discutabele aftrekposten bij het aangeven van je inkomstenbelasting.
Financieel	Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in tijdens een potje pokeren.
Recreatie	Kamperen in de wildernis.

Bij de eerste set stellingen werd de respondent gevraagd de stellingen te lezen en zich voor te stellen dat hij/zij zich in de beschreven situatie bevond. Vervolgens gaf de respondent op een 7-punts Likert schaal aan hoe waarschijnlijk hij/zij vond dat hij/zij de beschreven activiteit zou doen of het beschreven gedrag zou vertonen. De antwoordcategorieën varieerden van 1 (zeer onwaarschijnlijk/very unlikely) tot 7 (zeer waarschijnlijk/very likely).

De tweede set stellingen stelde risicoperceptie centraal. De respondent werd opnieuw gevraagd de stellingen te lezen en aan te geven hoe risicovol hij/zij de beschreven situatie of het beschreven gedrag vond. De antwoordcategorieën varieerden van 1 (zonder enig risico/not risky at all) tot 7 (zeer risicovol/extremely risky).

Na het verkrijgen van de onderzoeksdata is de interne consistentie van de schalen bepaald door middel van de Cronbach's alpha.

De alfa van risicogedrag van alle dertig stellingen was 0.875. De alfa van risicoperceptie was 0.814. Beide alfa's wezen dus op een hoge interne consistentie.

De alfa's van de domeinen van risicoattitude waren allen hoger dan 0.6 waaruit blijkt dat de interne consistentie van alle sets items goed was (zie tabel 2). De alfa's van de domeinen sociaal, recreatie en financieel waren ook hoger dan 0.6 (zie tabel 2). De domeinen

veiligheid/gezondheid en ethiek van risicoperceptie hadden een alfa lager dan 0.6. Hierdoor werd niet gegarandeerd dat de items van deze de domeinen ook daadwerkelijk het domein maten. Door het verwijderen van het item ‘stevig drinken terwijl je een sociale functie vervult, bijvoorbeeld op een receptie’ werd de schaal redelijk betrouwbaar bevonden met een alfa van 0.626. Voor het domein ethiek was geen alfa haalbaar die hoger uitviel dan de ondergrens van 0.6. Bij verdere analyse van risicoperceptie is daarom het domein ethiek buiten beschouwing gelaten.

Tabel 2

Interne consistenties van risicogedrag en risicoperceptie voor de domeinen sociaal, recreatie, financieel, veiligheid/gezondheid en ethiek.

	Sociaal	Recreatie	Financieel	Veiligheid/ Gezondheid	Ethiek
Cronbach α risicogedrag	0.675	0.818	0.745	0.716	0.705
Cronbach α risicoperceptie	0.732	0.713	0.806	0.579	0.502

3.2.2 Risicotaak

Door de jaren heen verschillende experimenten ontwikkeld om risicogedrag te meten waarvan de resultaten weinig of geen relatie hebben met situaties in het dagelijkse leven. De Balloon Analogue Risk Task (BART) is een geautomatiseerd meetinstrument dat wordt gebruikt in een kunstmatige omgeving. Het risicogehalte van de Balloon Analogue Risk Task is vergelijkbaar met situaties in het dagelijkse leven, omdat het nemen van risico in beide gevallen voorgesteld kan worden als een omgekeerde u-curve: het nemen van risico wordt beloond totdat de maximale beloning is bereikt, waarna het nemen van meer risico slechtere resultaten oplevert (Lejuez et. al, 2002). Het BART experiment houdt in dat respondenten virtueel ballonnen oppompen op een computer en de opdracht krijgen om zoveel mogelijk punten te behalen, waarbij geldt dat voor elke keer dat er gepompt wordt punten verdiend worden. Het risico dat de taak met zich

meebrengt, is dat een ballon kan exploderen als het maximaal aantal pompen bereikt wordt en de tot dan toe behaalde aantal punten voor die ballon verloren gaat. De respondent was gedurende de hele risicotaak echter niet op de hoogte van het aantal pompen waarna de ballon zou knappen. De respondent kreeg een instructie en een proefballon waarna het experiment startte waarbij hij/zij 30 ballonnen stuk voor stuk moest oppompen. Een algoritme bepaalde willekeurig het aantal pompen voordat een ballon knapte. Om te voorkomen dat een respondent zou kunnen raden na hoeveel keer pompen een ballon zou knappen, varieerde het algoritme het aantal mogelijke pompen voor een ballon van 1 tot en met 64. De 30 ballonnen waren in te delen in paren waarbij het totaal aantal mogelijke pompen voor twee ballonnen samen gelijk was aan 65. Kreeg een respondent een ballon die maximaal 4 keer opgepompt kon worden, dan was een andere ballon op een willekeurig moment elders in de sessie maximaal 61 keer op te pompen. Zoals eerder genoemd had de respondent geen kennis van het aantal mogelijke pompen voor een ballon, maar ook de volgorde van de ballonnen die opgeteld samen 65 pompen waren was onbekend.

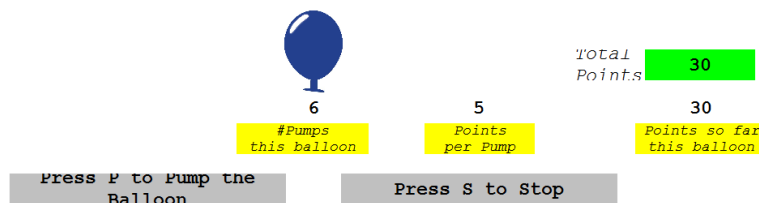
3.3 Procedure

De vragenlijst is voor een deel afgenomen in de pauze van een college van de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen en voor een deel in het DCI-lab voorafgaande aan het experiment. De respondenten die het college bijwoonden, bevonden zich in een collegezaal waar aan hen alleen het verzoek gedaan werd om nadat ze de vragenlijsten uitgedeeld kregen, de instructies te lezen, de vragenlijst in te vullen en deze vervolgens weer in te leveren.

Een deel van de respondenten vulde de vragenlijst in het DCI-lab in voordat ze deelnamen aan het experiment. Na binnenkomst werd de respondent gevraagd plaats te nemen in één van de cabines. Vervolgens werd de respondent gevraagd zijn of haar leeftijd op te schrijven achter het door de onderzoeker toegewezen sessienummer. Daarna kreeg de respondent de vragenlijst van de onderzoeker overhandigd met het verzoek om de instructies te lezen, de vragenlijst in te vullen en deze weer te overhandigen aan de onderzoeker zodra de vragenlijst ingevuld was.

Zodra de vragenlijst was ingevuld, startte de onderzoeker E-Prime op en vertelde de respondent dat alle verdere instructies op het scherm verschenen. Als eerste verscheen er een

scherm waarop de respondent gevraagd werd naar zijn/haar geslacht waarbij de respondent gevraagd werd ‘m’ in te toetsen als hij een man was en ‘v’ als zij een vrouw was (bijlage III, afbeelding 1). Daarna werd de respondent welkom geheten bij het experiment en de opdracht werd uitgelegd (bijlage III, afbeelding 2). De opdracht hield in dat de respondent virtueel ballonnen op moest pompen met het doel om zoveel mogelijk punten te behalen. Voor elke keer pompen zou de respondent 5 punten verdienen. De respondent kon op elk moment beslissen te stoppen met het oppompen van de ballon om de tot dan toe verdiende punten bij te schrijven bij zijn totaal. Was echter het maximaal aantal pompen van de ballon bereikt en knapte de ballon, dan verloor de respondent het tot dan toe aantal verdiende punten voor die ballon. Het volgende scherm instrueerde de respondent dat hij/zij door middel van de ‘p’ toets de ballon kon oppompen en zodra de ‘s’ toets werd ingedrukt werden de verdiende punten bijgeschreven bij zijn of haar tegoed (bijlage III, afbeelding 3). Vervolgens volgde er een ballon om te oefenen (bijlage III, afbeelding 4). Zodra het pompen door de respondent werd beëindigd of het maximaal aantal pompen werd bereikt en de ballon knapte, volgde er een scherm met de mededeling dat het experiment bij het verschijnen van de eerstvolgende ballon zou beginnen (bijlage III, afbeelding 5). Wanneer de respondent de ballon oppompte, werd deze groter en groter op het scherm en de punten voor de ballon in kwestie werden naast de ballon weergegeven in een geel kader. Eventuele eerdere behaalde punten werden rechts in een groen kader weergegeven. Zie voor een voorbeeld figuur 1 (afbeelding 6 in bijlage III).

Figuur 1

Voorbeeld van een ballon die al zes keer was opgepompt

Mocht de respondent het maximale aantal pompen bereikt hebben waardoor de ballon knapte, dan verscheen afbeelding 7 (bijlage III) op het scherm. Stopte de respondent vroegtijdig met pompen om de verdiende punten te innen, dan zag hij/zij afbeelding 8 (bijlage III) op het scherm met daarop het aantal behaalde punten voor die ballon. Daarna verscheen de volgende ballon vanzelf op het scherm. Na het oppompen van de 30 ballonnen verscheen het totale aantal behaalde punten in beeld met de mededeling dat het experiment ten einde was (bijlage III, afbeelding 9).

3.4 Analyses

Om de verschillen in risicoattitude en risicoperceptie als geheel en per domein te toetsen, is voor de verwerking van de gegevens van de DOSPERT scale gebruik gemaakt van de herhaalde metingen ANOVA test. Vervolgens zijn de gemiddeldes vergeleken door middel van de onafhankelijke t-toets. De resultaten van het BART experiment zijn met elkaar vergeleken door opnieuw een onafhankelijke t-toets te gebruiken.

Om risicogedrag te kunnen verklaren, zijn de domeinen van de zelfreflectieschaal gebruikt om een model te schatten met het aantal explosies als afhankelijke variabele. Hierbij werd gebruikt gemaakt en lineaire (getrapte) regressie.

4. Resultaten

4.1 Zelfreflectieschaal

Tabel 3

Gemiddeldes en standaardafwijkingen voor risicoattitude en risicoperceptie van de sample als geheel en voor de domeinen sociaal, recreatie, gezondheid/veiligheid, financieel en ethiek.

	Risicoattitude		Risicoperceptie	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
Sociaal	4.96*	0.84	3.20*	0.88
Recreatie	4.08*	1.48	3.99*	1.00
Gezondheid/Veiligheid	3.29*	1.89	4.92*	1.09
Financieel	2.53*	1.08	5.07*	0.94
Ethiek	2.65*	1.00	-	-
Totaal	3.50*	0.80	4.30**	0.62

* $p < 0.01$, ** $p < 0.001$

Tabel 4

Gemiddeldes en standaardafwijkingen van mannen en vrouwen voor risicoattitude en risicoperceptie als geheel en voor de domeinen sociaal, recreatie, gezondheid/veiligheid, financieel en ethiek (M = mannen, V = vrouwen).

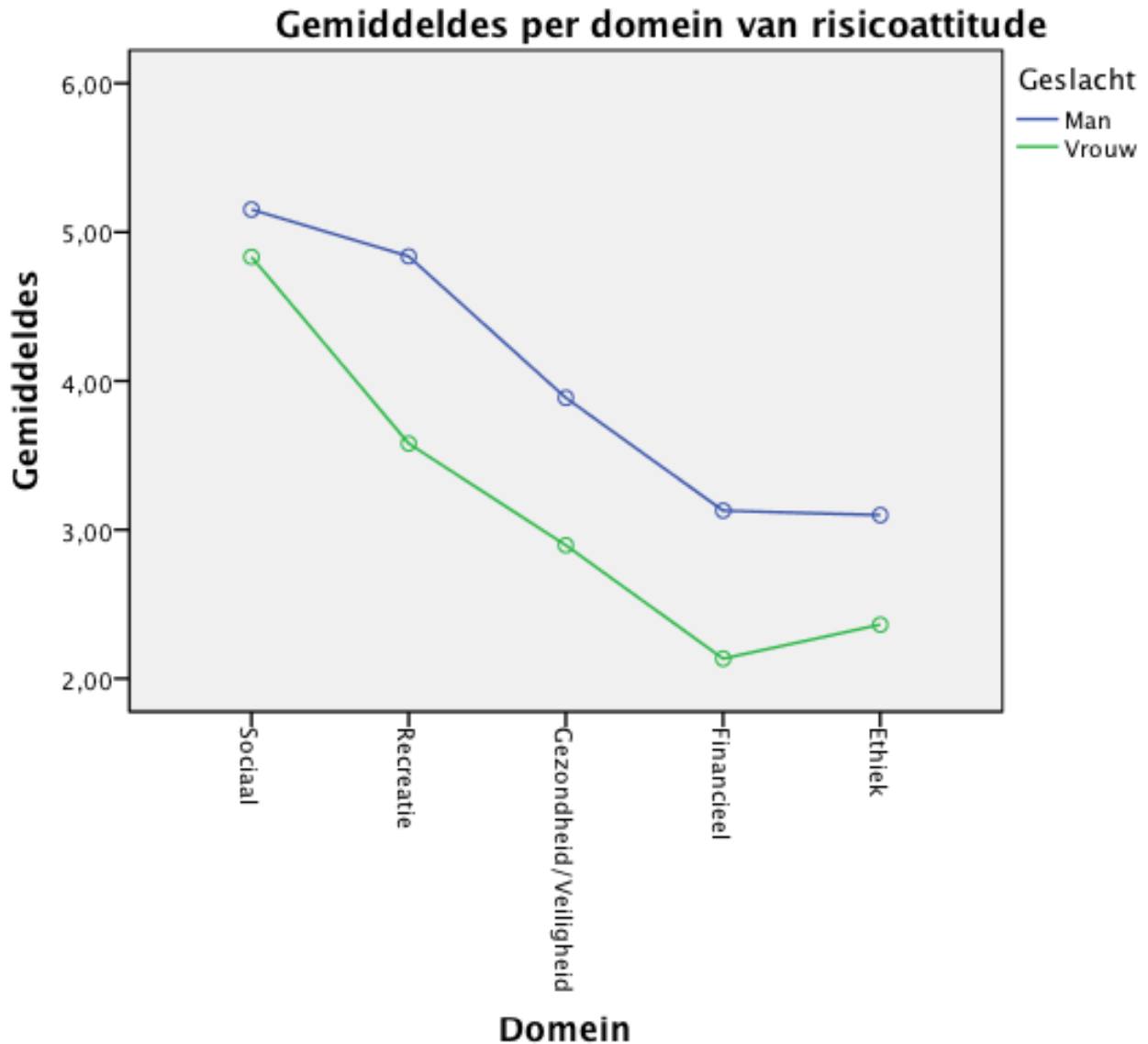
	Risicoattitude				Risicoperceptie			
	M		V		M		V	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
Sociaal	5.15*	0.82	4.83*	0.84	3.17	0.98	3.22	0.82
Recreatie	4.84**	1.32	3.58**	1.37	3.45**	0.82	4.33**	0.96
Gezondheid/Veiligheid	3.89**	0.96	2.90**	1.15	4.54**	0.89	5.18**	0.90
Financieel	3.13**	1.12	2.13**	0.85	4.72**	1.27	5.29**	.89
Ethiek	3.10**	1.13	2.36**	0.79	-	-	-	-
Totaal	4.02**	0.69	3.16**	0.67	3.98**	0.51	4.51**	0.61

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

4.1.1 Risicoattitude

In totaal scoorden mannen significant hoger dan vrouwen op alle domeinen van risicoattitude samen genomen ($F(1,109) = 42.566$; $p < 0.01$, $\eta^2 = 0.55$).

Daarnaast was er een hoofdeffect voor risicodomein: de gemiddeldes van de domeinen verschilden significant van elkaar ($F(4,436) = 134.22$; $p < 0.001$, $\eta^2 = 0.28$). Dit betekent dat de individuen van de gehele sample risicoattitude op de vijf domeinen anders beoordeelden.

Figuur 2

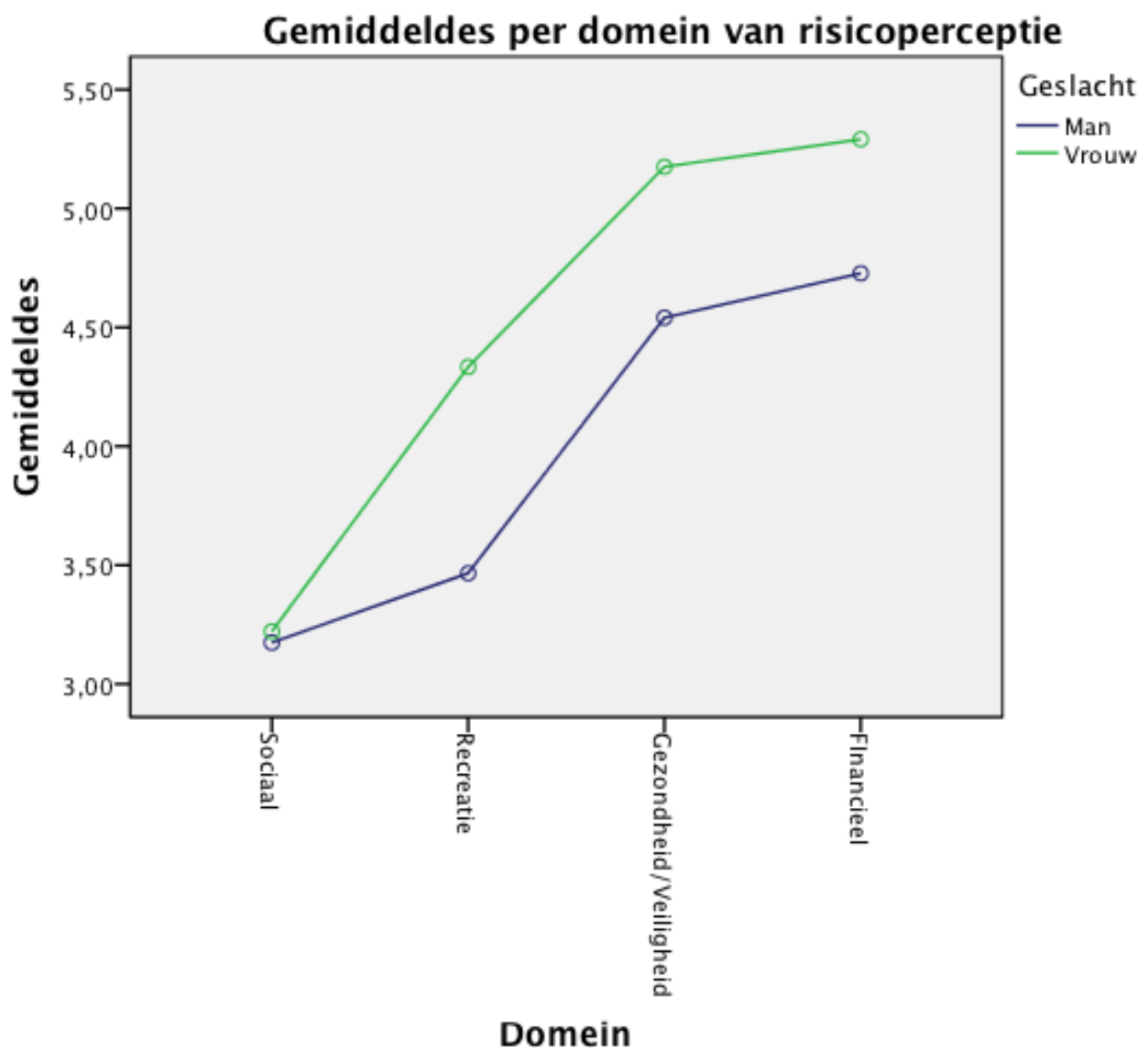
Gemiddelde scores van mannen en vrouwen op de domeinen van risicoattitude.

Van figuur 2 valt af te lezen dat de gemiddeldes op alle domeinen voor risicoattitude van mannen boven de scores van vrouwen liggen. De afstanden van de lijnen bij alle domeinen ongeveer gelijk. Het interactie-effect tussen geslacht en het domein was ook significant ($F(4,436) = 4.16; p < 0.01, \eta^2 = 0.04$).

4.1.2 Risicoperceptie

In totaal scoorden mannen significant hoger dan vrouwen op alle domeinen samen genomen van risicoperceptie ($F(1,109) = 22.89$; $p < 0.01$, $\eta^2 = 0.49$).

Daarnaast was er een hoofdeffect voor risicodomein: de gemiddeldes van de verschillende domeinen verschilden significant van elkaar ($F(3,327) = 104.12$; $p < 0.001$, $\eta^2 = 0.17$). Dit betekent dat de individuen van de gehele sample risicoattitude op de vier domeinen anders beoordeelden.

Figuur 3

Gemiddelde scores van mannen en vrouwen op de verschillende domeinen van risicoperceptie.

In figuur 3 is te zien dat de gemiddeldes van vrouwen op alle domeinen van risicoperceptie boven de gemiddeldes van mannen liggen. De afstanden van de lijnen bleven behalve bij het domein sociaal bij alle domeinen ongeveer gelijk. Het interactie-effect tussen geslacht en het domein was ook significant ($F(3,327) = 4.30$; $p < 0.01$, $\eta^2 = 0.04$). Dit effect wordt verklaard door het gebrek aan een verschil tussen mannen en vrouwen op het domein sociaal.

4.1.3 Domeinen

Allereerst werden de gemiddeldes (zie tabel 4) van mannen en vrouwen voor risicoattitude vergeleken. De gemiddeldes van mannen en vrouwen verschilden op alle domeinen significant van elkaar: sociaal ($t(110) = 1.98$; $p < 0.05$), recreatie ($t(110) = 4.80$; $p < 0.01$), gezondheid/veiligheid ($t(110) = 4.69$; $p < 0.01$), financieel ($t(110) = 5.31$; $p < 0.01$) en ethiek ($t(110) = 4.04$; $p < 0.01$).

De gemiddeldes van mannen en vrouwen voor risicoperceptie werden op dezelfde manier vergeleken. Dit leverde geen significant verschil op voor het domein sociaal ($t(110) = 0.27$; $p = 0.39$). De gemiddeldes van de andere domeinen waren wel significant verschillend: recreatie ($t(110) = 4.94$; $p < 0.01$), gezondheid/veiligheid ($t(110) = 3.67$; $p < 0.01$) en financieel ($t(110) = 2.76$; $p < 0.01$).

4.2 Risicotaak

4.2.1 Explosies en punten

Tabel 5 geeft het aantal behaalde punten en geëxplodeerde ballonnen weer. De opdracht van de Balloon Analogue Risk Task was om zoveel mogelijk punten te behalen door ballonnen op te pompen met het risico dat de ballon zou exploderen als het maximaal aantal pompen bereikt was. Mannen lieten de ballonnen significant vaker exploderen dan vrouwen ($t(58) = 2.41$; $p < 0.02$).

Het aantal punten van mannen verschilt significant van het aantal punten dat behaald is door vrouwen ($t(58) = 5.38; p < 0.001$). Het minimum aantal behaalde punten was bij de mannen 1925, waarmee alle scores van de mannelijke respondenten geheel boven het gemiddelde van de vrouwelijke respondenten lagen. Bovendien was de spreiding van het aantal punten en explosies bij vrouwen door de hogere standaarddeviatie.

Tabel 5

Aantal behaalde punten en explosies van mannen en vrouwen.

	Mannen		Vrouwen	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
Aantal punten	2168.00	130.14	1833.33	314.74
Aantal explosies	13.50	2.08	11.23	4.71

4.2.2 Risicogedrag verklaard

Om een modererend effect van geslacht op de voorspellende factoren risicoattitude en risicoperceptie voor explosies te bepalen, is er gebruik gemaakt van getrapte regressie. De eerste regressievergelijking die opgesteld werd om de afhankelijke variabele explosies te verklaren bevatte geslacht als voorspellende variabele. De tweede regressievergelijking bevatte de onafhankelijke voorspellende variabelen risicoattitude, risicoperceptie, de interactievariabele geslacht * risicoattitude en de interactievariabele risicoperceptie * geslacht om de afhankelijke variabele explosies te verklaren.

Tabel 6

Matrix van de correlaties tussen de onafhankelijke variabelen risicoattitude en risicoperceptie, de moderator geslacht en de afhankelijke variabele explosies.

	Explosies	Geslacht	Risicoattitude	Risicoperceptie
Explosies	1			
Geslacht	-0.302*	1		
Risicoattitude	0.245*	-0.579*	1	
Risicoperceptie	-0.170	0.421*	-0.567*	1

* = $p < 0.05$

Volgens het theoretisch kader zou er een positief verband moeten bestaan tussen de risicoattitude en explosies, want als een individu bereid is meer risico te nemen dan is de kans groter dat er meer ballonnen exploderen dan wanneer een individu bereid is minder risico te nemen. Dit verband wordt bevestigd met een correlatie van 0.245.

Logischerwijze werd er een negatief verband verwacht tussen risicoperceptie en explosies, want hoe risicovoller een individu het oppompen van de ballonnen beoordeelt hoe minder risico hij of zij vervolgens zal nemen. Deze relatie was echter niet significant.

Het eerste model met het aantal explosies als afhankelijke variabele en geslacht als onafhankelijke variabele bleek significant te zijn ($F(1,58) = 5.81$; $p < 0.02$). Het model had een R-kwadraat van 0.09. Dit betekent dat 9,1% van de variantie wordt bepaald door de variabelen in het model. De enige onafhankelijke variabele in dit model was geslacht, welke een significante bèta had van -2.27 ($t(59) = 2.41$; $p < 0.02$).

Het tweede model bleek echter in zijn geheel niet significant te zijn ($F(3,56) = 2.04$; $p = 0.178$), waardoor verdere analyse van dit model niet mogelijk was.

Zoals eerder vernoemd in 4.1.1 zijn risicoattitude en risicoperceptie elkaars tegenpolen: als de een hoog is, is de ander laag. Omdat het geschetste model hierboven niet significant bleek te zijn,

is er opnieuw een regressievergelijking opgesteld waarbij de domeinen als onafhankelijke variabelen het aantal explosies voorspelden. Geslacht had opnieuw een modererend effect, maar alleen op de domeinen financieel en sociaal.

Het eerste model met het aantal explosies als afhankelijke variabele werd verklaard door de domeinen van risicoattitude (financieel, sociaal, ethiek, gezondheid/veiligheid en recreatie), de interactievariabele geslacht * financieel en de interactievariabele geslacht * sociaal. Dit model bleek ook niet significant te zijn ($F(8,51) = 1.27$; $p = 0.278$).

Daarna werd er een tweede model opgesteld om het aantal explosies als afhankelijke variabele te verklaren met de domeinen van risicoperceptie (financieel, sociaal, gezondheid/veiligheid en recreatie), de interactievariabele geslacht * financieel en de interactievariabele geslacht * sociaal. Ook dit model bleek niet significant te zijn ($F(7, 52) = 0.98$; $p = 0.458$).

5. Conclusie

Hypothese 1 kan aangenomen worden, omdat de gemiddeldes voor risicoattitude van mannen significant hoger zijn dan de gemiddeldes voor risicoattitude van vrouwen.

Hypothese 2 kan niet aangenomen worden, omdat de gemiddeldes voor risicoperceptie van vrouwen significant hoger zijn dan de gemiddeldes voor risicoperceptie van mannen.

De hypothesen 3 en 4 kunnen aangenomen worden, want de risicoattitude is op het domein financieel hoger voor mannen dan voor vrouwen en de risicoperceptie is op deze domein voor de vrouwen hoger dan voor de mannen.

Hypothese 5 stelde dat mannen meer risico nemen dan vrouwen. Deze hypothese kan aangenomen worden, omdat door een t-test het gemiddelde aantal explosies van mannen en vrouwen significant van elkaar bleken te verschillen.

Hypothese 6 en 7 kunnen niet aangenomen worden, omdat de modellen met het aantal explosies als afhankelijke variabele niet significant waren.

Hypothese 8 en 9 kunnen ook niet aangenomen worden, omdat de modellen met de modellen met geslacht als interactievariabele niet significant waren.

6. Discussie

Dit onderzoek heeft door gebruik te maken van een experiment aangetoond dat mannen meer risico nemen dan vrouwen. Dit verschil in risicogedrag wordt tevens door de gebruikte zelfreflectieschaal bevestigd: mannen hebben een hogere risicoattitude dan vrouwen en zijn dus eerder geneigd om risico te nemen. Vrouwen daarentegen hebben een hogere risicoperceptie dan mannen en vinden situaties en gedragingen risicovoller.

Vrouwen zijn volgens biologische theorieën op zoek naar een partner die hen in bestaansmiddelen kan voorzien. Mannen met een lagere sociale status hebben minder toegang tot financiële middelen en vormen zo een minder geschikte partner. Door risico te nemen hebben zij meer kans om toegang tot financiële middelen te krijgen. De hypothese over het domein financieel werd bevestigd waaruit volgt dat mannen inderdaad meer risico op financieel gebied nemen en vrouwen dit door hun hogere risicoperceptie als risicovoller ervaren. Deze bevindingen sluiten aan bij de realiteit, want het Centraal Bureau voor Statistiek bracht in maart dit jaar een rapport naar buiten waaruit bleek dat hoewel er gecorrigeerd was voor arbeidsduur, opleidingsniveau, leeftijd, beroepsniveau, werkervaring, bedrijfssector en het hebben van een leidinggevende functie vrouwen toch 15 procent minder verdienen dan mannen (CBS, 2013). Hieruit blijkt dat mannen dus inderdaad meer toegang hebben tot financiële middelen hoewel de relatie met het nemen van risico niet bewezen is. Dit zou wel een aanleiding kunnen zijn voor een vervolgonderzoek dat het verband tussen het nemen van risico en inkomen onderzoekt.

Ook werd vooraf verwacht dat mannen door hun natuurlijke lagere niveau van opwindingsniveau in het algemeen meer risico nemen dan vrouwen. Dit is door de risicotest bevestigd, omdat het aantal ballonexplosies van mannen significant hoger was dan het aantal ballonexplosies van vrouwen. Eerder genoemde tekortkomingen van zelfreflectieschalen worden hiermee dus door de resultaten van de risicotest ontkracht, omdat het dezelfde resultaten oplevert.

Dit onderzoek is er niet in geslaagd om risicogedrag te verklaren aan de hand van de vragenlijst. Dit maakt het vooralsnog onmogelijk om risicogedrag te voorspellen in de toekomst. Een keuze voor een andere vragenlijst zou wellicht wel kunnen werken als verklaring voor het gebruikte experiment.

In het theoretisch kader zijn twee grondslagen beschreven van waaruit risicogedrag verklaard zou kunnen worden, maar de hypothesen zijn opgesteld uitgaande van het geslacht. Het

niet kunnen opstellen van hypothesen door een ongegrond fundament met geslachtsocialisatie als verklarende factor kan te maken hebben met de veranderingen in de maatschappij vanaf de jaren zeventig. Tot deze tijd werden mannelijk- en vrouwelijkheid gezien als twee totaal verschillende domeinen. Verschillende studies onderzochten deze stelling met als resultaat dat mannelijk- en vrouwelijkheid inderdaad als twee verschillende dimensies gezien mochten worden. In 1974 ontwikkelde Sandra Bem een meetinstrument met de naam 'Sex-Role Inventory' (BSRI) om empirisch bewijs te leveren voor persoonskenmerken die tot het vrouwelijke of mannelijke geslacht behoren. De BSRI vroeg de respondenten om persoonskenmerken (bijvoorbeeld atletisch, agressief, dominant en kinderachtig) voor hun geslacht te kiezen. Een onderzoek uit 2000 (Auster & Ohm, 2000) wees uit dat de sociale rollen in de maatschappij daadwerkelijk veranderd zijn: vrouwen en mannen kozen dezelfde kenmerken voor beide geslachten en gaven daarmee aan een ideaal te willen creëren waarbij zowel mannen als vrouwen dezelfde mix van mannelijke en vrouwelijke persoonskenmerken hebben. In de Grondwet is vastgelegd dat wanneer er sprake is van gelijke situaties, mannen en vrouwen gelijk behandeld dienen te worden. Een wens voor gelijkheid in persoonskenmerken en een wetgeving met gelijke behandeling doet een samenleving vermoeden waarin mannen en vrouwen alleen nog maar op uiterlijk (secundaire geslachtskenmerken) verschillen. Toch bleek uit een jaarlijks onderzoek van het World Economic Forum (WEF) naar de gelijkheid tussen mannen en vrouwen op de maatstaven gezondheid, deelname aan de politiek, aandeel in de economie en gezondheid dat de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen op al deze punten Nederland dit jaar zelfs is toegenomen (WEF, 2013). Hoewel mannen en vrouwen dus wel een ideaalbeeld hebben van een gelijke mens, is dit in de maatschappelijke verdelingen nog niet terug te zien.

Opvallend is dat mannen significant meer punten behaalden met de Balloon Analogue Risk Task. De opdracht was wel om zoveel mogelijk punten te behalen om het nemen van risico te stimuleren, maar bij de verwachting dat mannen meer risico zouden nemen dan vrouwen en dus de ballonnen vaker lieten exploderen is een significant verschil in het aantal behaalde punten opmerkelijk. Zoals uitgelegd in het theoretisch kader heeft het nemen van meer risico negatievere consequenties waardoor de beloning kleiner wordt. Aangezien mannen de ballonnen vaker hebben laten exploderen dan vrouwen, zou hun beloning (het aantal punten) eigenlijk niet hoger kunnen zijn dan die van de vrouwen.

Dit onderzoek kent ook enkele beperkingen. Elke respondent pompte zoals genoemd een proefballon op die een 65 keer opgepompt kon worden: dit aantal pompen werd verder in het experiment verdeeld over twee ballonnen. Het aantal keer dat een respondent deze proefballon oppompte kan van invloed zijn geweest op zijn of haar referentie voor het moment dat hij/zij dacht dat de andere dertig ballonnen zouden exploderen. Aannemelijk is dat wanneer een respondent de ballon oppompte tot deze explodeerde bij de 66^e pomp de volgende ballonnen ook vaker oppompte dan een respondent die de proefballon maar tien keer oppompte. Om deze beïnvloeding in de toekomst bij verder onderzoek tegen te gaan, zou er voor gekozen kunnen worden om de respondent duidelijk te maken dat het moment van knappen van de proefballon niet ter referentie dient voor de andere ballonnen in het experiment.

De vragenlijst werd ingevuld door 111 respondenten en aan het experiment namen van deze groep 60 personen deel aan het experiment. Bovendien zijn de respondenten allemaal studenten waardoor de variatie in leeftijd gering en het opleidingsniveau hetzelfde is. De generalisatie van de resultaten naar een grotere populatie is daarom beperkt.

Hoewel de DOSPERT scale ontwikkeld is voor adolescenten om zo een grotere generaliseerbaarheid te verkrijgen, valt te betwijfelen of sommige stellingen door de groep respondenten van dit onderzoek (allen student) goed te beoordelen waren. Aannemelijk is dat het merendeel van de studenten nog nooit in aanraking is geweest met belastingaangifte en nog geen werkervaring of kinderen heeft.

Aangezien er weinig onderzoek gedaan is naar risicogedrag waarbij een zelfreflectieschaal gecombineerd wordt met een experiment en de veranderingen in de maatschappij, kan dit verkennende onderzoek dienen ter inspiratie voor toekomstig onderzoek. Met de beschreven verschillen die de maatschappij van nu doormaakt, kan verwacht worden dat de verschillen in risicogedrag tussen mannen en vrouwen kleiner worden.

Referenties

Auster, C.J., & Ohm, S.C. (2000). Masculinity and femininity in contemporary American society: A reevaluation using the bem sex-role inventory. *Sex Roles, 43*, 499-528.

Bechara, A., Damasio, A.R., Damasio, H., & Anderson, S.W. (1994). Insensitivity to future consequences following damage to human prefrontal cortex. *Cognition, 50*, 7-15.

Bem, S. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 42*, 155-162.

Blais, A.R., & Weber, E.U. (2006). A domain-specific risk-taking (DOSPERT) scale for adult populations. *Judgment and Decision Making, 1*, 33-47.

Byrnes, J.P., Miller, D.C., & Schafer, W.D. (1999). Gender differences in risk taking: A meta-analysis. *Psychological Bulletin, 125*(3), 367-383.

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2013). Groot inkomensverschil tussen werkende vaders en moeders. Op 27 november 2013 geraadpleegd op <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/vrouwen-en-mannen/publicaties/artikelen/archief/2013/2013-3794-wm.htm>.

Eagly, A.H. (1987). Sex differences social behavior: A social-role interpretation. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Figner, B., Mackinlay, R.J., Wilkening, F., & Weber, E.U. (2009). Affective and deliberative processes in risky choice: Age differences in risk taking in the Columbia Card Task. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition, 35*, 709-730.

Figner, B., & Weber, E.U. (2011). Who takes risks and why? Determinants of risk taking. *Current Directions in Psychological Science, 20*(4), 211-216.

Hamilton, W.D. (1964). The genetical evolution of social behavior. *Journal of Theoretical Biology, 7*, 1-52.

Lejuez, C.W., Richards, J.B., Read, J.P., Kahler, C.W., Ramsey, S.E., Stuart, G.L., Strong, D.R., & Brown, R.A. (2002). Evaluation of a behavioral measure of risk taking: The balloon analogue risk task (BART). *Journal of Experimental Psychology: Applied, 8*(2), 75-84.

Mason, E.S., & Mudrack, P.E. (1996). Gender and ethical orientation: A test of gender and occupational socialization theories. *Journal of Business Ethics, 15*, 599-604.

Meier-Pesti, K., & Penz, E. (2008). Sex or gender? Expanding the sex-based view by introducing masculinity and femininity as predictors of financial risk taking. *Journal of Economic Psychology*, 29(2), 180-196.

Tiemeijer, W.L., Thomas, C.A., & Prast, H.M. (2009). *De menselijke beslisser: Over de psychologie van keuze en gedrag*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Weber, E.U., Blais, A.R., & Betz, N.E. (2002). A domain specific risk attitude scale: Measuring risk perceptions and risk behaviors. *Journal of Behavioral Decision Making*, 15, 263-290.

World Economic Forum. (2013). The global gender gap report.

6. Taking some questionable deductions on your income tax return.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
7. Disagreeing with an authority figure on a major issue.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
8. Imagine: you earn 75 euro a day. You bet this amount at a high-stake poker game.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
9. Having an affair with a married man/woman.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
10. Passing off somebody else's work as your own.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
11. Going down a ski run that is beyond your ability.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
12. Investing 5% of your annual scholarship (1500 euro) in a very speculative stock.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
13. Going white water rafting at high water in the spring.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
14. Imagine: you earn 75 euro a day. You bet this amount on the outcome of a sporting event.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely

15. Engaging in unprotected sex.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
16. Revealing a friend's secret to someone else.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
17. Driving a car without wearing a seat belt.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
18. Investing 10% of your annual scholarship (1500 euro) in a new business venture.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
19. Taking a skydiving class.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
20. Riding a motorcycle without a helmet.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
21. Choosing a career that you truly enjoy over a more secure one.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
22. Speaking your mind about an unpopular issue in a meeting at work.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely
23. Sunbathing without sunscreen.
 1   2   3   4   5   6   7
 Extremely   Extremely
 unlikely   likely

24. Bungee jumping off a tall bridge.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
25. Piloting a small plane.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
26. Walking home alone at night in an unsafe area of town.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
27. Moving to a city far away from your extended family.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
28. Starting a new career in your mid-thirties.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
29. Leaving your young children alone at home while going quickly for some groceries.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely
30. Not returning a wallet you found that contains 200 euro.
1	2	3	4	5	6	7
Extremely unlikely						Extremely likely

Part 2

People often see some risk in situations that contain uncertainty about what the outcome or consequences will be and for which there is the possibility of negative consequences. However, riskiness is a very personal and intuitive notion, and we are interested in your gut level assessment of how risky each situation or behavior is. For each of the following statements, please indicate how risky you perceive each situation on the corresponding scale.

1. Admitting that your tastes are different from those of a friend.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

2. Going camping in the wilderness.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

3. Imagine: you earn 75 euro a day. You bet this amount at a horse race.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

4. Investing 10% of your annual scholarship (1500 euro) in a moderate growth mutual fund.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

5. Drinking heavily at a social function, for example at a reception.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

6. Taking some questionable deductions on your income tax return.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

7. Disagreeing with an authority figure on a major issue.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

8. Imagine: you earn 75 euro a day. You bet this amount at a high-stake poker game.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

9. Having an affair with a married man/woman.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

10. Passing off somebody else's work as your own.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

11. Going down a ski run that is beyond your ability.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

12. Investing 5% of your annual scholarship (1500 euro) in a very speculative stock.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

13. Going white water rafting at high water in the spring.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

14. Imagine: you earn 75 euro a day. You bet this amount on the outcome of a sporting event.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

15. Engaging in unprotected sex.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

16. Revealing a friend's secret to someone else.

1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

17. Driving a car without wearing a seat belt.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
18. Investing 10% of your annual scholarship (1500 euro) in a new business venture.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
19. Taking a skydiving class.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
20. Riding a motorcycle without a helmet.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
21. Choosing a career that you truly enjoy over a more secure one.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
22. Speaking your mind about an unpopular issue in a meeting at work.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
23. Sunbathing without sunscreen.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
24. Bungee jumping off a tall bridge.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky
25. Piloting a small plane.
1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all						Extremely risky

26. Walking home alone at night in an unsafe area of town.	1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all							Extremely risky
27. Moving to a city far away from your extended family.	1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all							Extremely risky
28. Starting a new career in your mid-thirties.	1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all							Extremely risky
29. Leaving your young children alone at home while going quickly for some groceries.	1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all							Extremely risky
30. Not returning a wallet you found that contains 200 euro.	1	2	3	4	5	6	7
Not risky at all							Extremely risky

II Vragenlijst Nederlands

Geslacht: 0 Man   0 Vrouw
ANR: _____
Leeftijd: _____
Mobiel: _____
E-mail: _____

Deel 1

Lees de volgende stellingen en stel je voor dat je je in deze situatie bevindt. Geef aan (door het cijfer van je keuze te omcirkelen) hoe waarschijnlijk het is dat je de beschreven activiteit zou doen of dat je het beschreven gedrag zou vertonen.

1. Toegeven dat je smaak verschilt van die van je vriend/vriendin.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

2. Kamperen in de wildernis.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

3. Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in op een paardenrace.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

4. 10% van je jaarlijkse studiebeurs (1500 euro) investeren in een fonds dat gemiddeld groeit.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

5. Stevig drinken terwijl je een sociale functie vervult, bijvoorbeeld op een receptie.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

6. Het opvoeren van discutabele aftrekposten bij het aangeven van je inkomstenbelasting.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

7. Het op een belangrijk punt niet eens zijn met een persoon van autoriteit.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

8. Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in tijdens een potje pokeren.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

9. Een affaire hebben met een getrouwde man/vrouw.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

10. Doen alsof het werk van iemand anders je eigen werk is.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

11. Een piste op ski's/snowboard afdalen die boven je niveau is.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

12. 5% van je jaarlijkse studiebeurs (1500 euro) investeren in een zeer speculatief aandelenpakket.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

13. Raften met hoog water in het voorjaar.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

14. Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in op de uitkomst van een sportwedstrijd.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

15. Het hebben van onveilige seks.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

16. Het geheim van een vriend/vriendin doorvertellen aan een ander.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

17. Autorijden zonder veiligheidsgordel.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

18. 10% van je jaarlijkse studiebeurs (1500 euro) investeren in een nieuwe onderneming.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

19. Een cursus skydiven volgen.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

20. Motorrijden zonder helm.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

21. Een leuke carrière verkiezen boven een veilige carrière.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

22. Je uitspreken over een moeilijk onderwerp tijdens een vergadering op je werk.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

23. Zonnen zonder je in te smeren met zonnebrand.

1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

24. Bungeejumpen van een hoge brug.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk
25. Een klein vliegtuig besturen.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk
26. 's Nachts alleen naar huis lopen door een onveilige buurt van de stad.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk
27. Verhuizen naar een stad ver weg van je familie.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk
28. Een complete nieuwe carrière beginnen als je midden dertig bent.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk
29. Je kinderen alleen thuis laten als je even een boodschap gaat doen.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk
30. Het niet terugbrengen van een portemonnee waarin 200 euro zit.
1	2	3	4	5	6	7
Zeer						Zeer
onwaarschijnlijk						waarschijnlijk

Deel 2

Mensen ervaren vaak risico in situaties als het onzeker is wat de uitkomsten of consequenties zullen zijn en of deze eventueel negatief zullen zijn. Het risicogehalte van situaties is echter een persoonsgebonden en intuïtief begrip en wij zijn geïnteresseerd in hoe moedig je bent door het risicogehalte van elke situatie of gedrag te evalueren. Geef voor elk van de volgende stellingen aan hoe risicovol je de beschreven situatie of het beschreven gedrag vindt (door het cijfer van je keuze te omcirkelen).

1. Toegeven dat je smaak verschilt van die van je vriend/vriendin.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

2. Kamperen in de wildernis.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

3. Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in op een paardenrace.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

4. 10% van je jaarlijkse studiebeurs (plus minus 1500 euro) investeren in een fonds dat gemiddeld groeit.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

5. Stevig drinken terwijl je een sociale functie vervult, bijvoorbeeld op een receptie.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

6. Het opvoeren van discutabele aftrekposten bij het aangeven van je inkomstenbelasting.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

7. Het op een belangrijk punt niet eens zijn met een persoon van autoriteit.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

8. Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in tijdens een potje poken.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

9. Een affaire hebben met een getrouwde man/vrouw.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

10. Doen alsof het werk van iemand anders je eigen werk is.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

11. Een piste op ski's/snowboard afdalen die boven je niveau is.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

12. 5% van je jaarlijkse studiebeurs (1500 euro) investeren in een zeer speculatief aandelenpakket.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

13. Raften met hoog water in het voorjaar.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

14. Stel je voor: je verdient 75 euro op een dag. Dit bedrag zet je volledig in op de uitkomst van een sportwedstrijd.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

15. Het hebben van onveilige seks.

1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

16. Het geheim van een vriend/vriendin doorvertellen aan een ander.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
17. Autorijden zonder veiligheidsgordel.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
18. 10% van je jaarlijkse studiebeurs (1500 euro) investeren in een nieuwe onderneming.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
19. Een cursus skydiven volgen.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
20. Motorrijden zonder helm.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
21. Een leuke carrière verkiezen boven een veilige carrière.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
22. Je uitspreken over een moeilijk onderwerp tijdens een vergadering op je werk.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
23. Zonnen zonder je in te smeren met zonnebrand.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol
24. Bungeejumpen van een hoge brug.
1	2	3	4	5	6	7
Zonder enig risico						Zeer risicovol

25. Een klein vliegtuig besturen.
 1   2   3   4   5   6   7
 Zonder   Zeer
 enig risico   risicovol
26. 's Nachts alleen naar huis lopen door een onveilige buurt van de stad.
 1   2   3   4   5   6   7
 Zonder   Zeer
 enig risico   risicovol
27. Verhuizen naar een stad ver weg van je familie.
 1   2   3   4   5   6   7
 Zonder   Zeer
 enig risico   risicovol
28. Een complete nieuwe carrière beginnen als je midden dertig bent.
 1   2   3   4   5   6   7
 Zonder   Zeer
 enig risico   risicovol
29. Je kinderen alleen thuis laten als je even een boodschap gaat doen.
 1   2   3   4   5   6   7
 Zonder   Zeer
 enig risico   risicovol
30. Het niet terugbrengen van een portemonnee waarin 200 euro zit.
 1   2   3   4   5   6   7
 Zonder   Zeer
 enig risico   risicovol

III Screenshots experiment

Afbeelding 1

Geslacht

Welkom!

Ben je een man (toets m) of een vrouw (toets v)

Welcome!

Are you male (press m) or female (press f)?

Afbeelding 2

Welkomstscherm experiment met uitleg over de taak

Welkom bij de Balloon Analog Risk-Taking Task.

Je opdracht is om ballonnen op te pompen en daarbij zo veel mogelijk punten op de bank te zetten.
De deelnemer met het hoogste aantal punten op de bank wint een prijs.

Voor elke pomp krijg je 5 punten. Maar als de ballon knapt verlies je al je behaalde punten voor die ballon. Je kunt ten alle tijde stoppen met pompen om je behaalde punten op de bank te zetten.

Druk op de spatiebalk om verder te gaan.

Welcome to the Balloon Analog Risk-Taking Task.

In this task your job is to pump balloons. Your goal is to put as much points into your bank account. The participant with the most points will get a reward.

For every pump, you get 5 points. However, if the balloon pops you will lose all your points you gained for that balloon. You can stop pumping whenever you want to add your earned points into your bank account.

Press space to continue.

Afbeelding 3

Instructies hoe een ballon opgepompt kan worden en behaalde punten geïnd kunnen worden

Je kunt een ballon oppompen door "p" in te toetsen. Om te stoppen met pompen en daarmee de punten op de bank te zetten toets je "s" in.

Je zult eerst een ballon oppompen om te oefenen.

Druk op de spatiebalk om de testballon op te pompen.

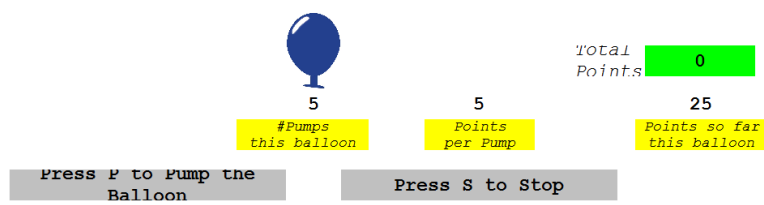

You will be asked to manually pump the balloon by pressing the "p" button. To stop pumping the balloon and add the points to your bank account, press the "s" button.

You will now try one practice balloon.

Press space to start practice.

Afbeelding 4
Oefenballon

*** PRACTICE ***

Afbeelding 5
Start van taak

Je bent klaar met de testballon. Het experiment start nu.

Druk op de spatiebalk om te beginnen

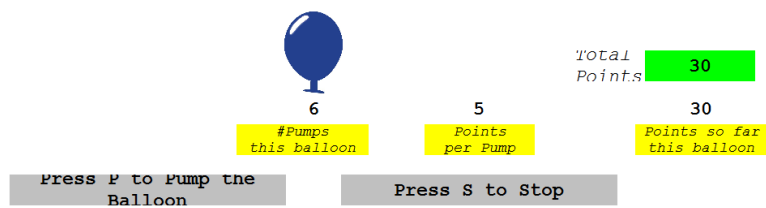

You have now finished the practice trial and the experimental trials will start.

Press space to start.

Afbeelding 6

Voorbeeld van een ballon die al zes keer was opgepompt

Afbeelding 7

Schermdat verscheen zodra het maximale aantal pompen is bereikt

Sorry!
That balloon broke.

Afbeelding 8

Scherf dat verscheen wanneer de respondent er in bijvoorbeeld in slaagde om 30 punten te innen voor een ballon

Congratulations!
You won 30 points on that
balloon.

Afbeelding 9

Einde van het experiment

Congratulations!!!
You won 1690 points.
Druk op "q" om te stoppen.
Press "q" to end.